

FITS 1 hankeryhmän kokous

Aika: Tiistai 25.06.2002 klo 9.00 – n. 12:00

Paikka: Liikenne- ja viestintäministeriö, kokoushuone MURTAJA, Etelä-Esplanadi 16, 5. kerros

Läsnä:	Matti Roine, pj	LVM
	Jari Jakonen	Tieliikelaitos
	Petri Ellmén	Tieliikelaitos
	Jussi Kiuru	Tieliikelaitos
	Jouni Salakka	Suomen taksiliitto
	Matti Sevilä	Tietoenator Oyj
	Jukka Lähesmaa	SysOpen Oyj
	Juhani Bäckström	SCC Viatek Oy
	Börje Nummelin	Semel Oy
	Seppo Mäkinen	Semel Oy
	Olli Pitkänen	HIIT
	Samuli Simojoki	HIIT
	Jukka Airaksinen	HIIT
	Marja Hohti	HIIT
	Pekka Leviäkangas	VTT (koordinaattorin edustaja)
	Markus Väyrynen, siht.	Sito-konsultit Oy

1. Avaus ja asialistan tarkistus

Matti Roine avasi kokouksen. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen muistio

Matti Roine kävi läpi edellisen kokouksen muistion. Muistio hyväksyttiin. Todettiin, että FITS 1 -hankeryhmälle lähetetään kutsu DARC -workshopiin, joka järjestetään 21.8.

3. Hankealueen hankkeiden tilannekatsaus

Liikennetelematiikan pelisäännöt

Juhani Bäckström ja HIITin tutkijat esittelivät hankkeen tilannekatsauksen. Tällä hetkellä on menossa tutkimusvaihe, josta vastaa pääosin HIIT. Raporttiluonnos valmistuu 16.9 mennessä.

Tutkimusvaiheessa määritellään liikennetelemaattisten palvelujen lähtökohdat, jossa valitaan tutkittavat "caset". Tarkastelussa olevia tapauksia ovat mm. Digiroad, kartta-aineistot, joukkoliikenteen aikataulutiedot, perusdata säätiedoista sekä keli- ja tieliikennetiedot sekä häiriötiedot. Näiden osalta tarkastellaan julkisen vallan roolia, perusaineiston hinnoittelua, tekijänoikeuksia sekä jalostettuja tietoja ja lisäarvopalveluita, joiden pohjalta laaditaan johtopäätökset ja suositukset. Kahden casen (valtakunnallinen joukkoliikenneportaali sekä säätiedot) osalta tarkastellaan kaikkia em. tekijöitä. Tutkittavien aiheiden ja tapausten valikoima saattaa vielä tutkimuksen aikana muuttua.

Keskusteluissa todettiin tai sovittiin mm. seuraavaa:

- Jaettava säätieto ei ole suoraan mitattua tietoa vaan mitatun tiedon tulkinta.
- Tiehallinto on valmistelemassa raporttia, jossa laaditaan linjaukset tieliikennepalvelujen organisoinnista Suomessa. Työraporttia voi hyödyntää tässä tutkimuksessa. Sovittiin, että Matti Roine lähettää raportin Juhani Bäckströmille. Raportti on luottamuksellinen.
- Liikenne- ja viestintäministeriössä ollaan valmistelemassa mietintöä palveluiden hinnoittelusta, jossa otetaan kantaa mm. maksuperusteisiin. Asiasta saa lisätietoja talousjohtaja Marja Heikkiseltä.
- Tärkeää on selvittää, kuinka tieto hinnoitellaan. Julkisen sektorin näkökulmasta hinnoittelu tapahtuu todennäköisesti tiedon jakamiseen ja muokkaamiseen käytettävän työn mukaan.
- Tiesäätiedon hinnoitteluperusteet toimivat ennakkotapauksena. Eri osapuolilla on erilaiset näkemykset hinnoittelusta. Toiset haluavat myydä säätietoja, kun taas toiset haluavat jakaa tietoa vapaasti.
- Myös Digiroad -projektissa pohditaan hinnoittelukysymyksiä. Asiasta on pidetty lähetekeskustelu, josta laaditaan muistio. Asiaa voi tiedustella Jan Juslenilta. Digiroadiin liittyvä lainsäädäntötyö käynnistyy syksyllä.
- Maksuperusteasioissa kannattaa olla yhteydessä myös valtiovarainministeriöön, esim. maksupolitiikkatyöryhmään.
- Pelisäännöt hankkeessa käsitellään asioita, jotka ovat myös EU -tasolla epäselviä. Tämän vuoksi olisi hyvä, jos työn tuloksena olisi selviä suosituksia siitä, mitkä asiat pitää huomioida tällä tasolla palveluja järjestettäessä ja päätöksiä tehtäessä.

Hankkeen esitysmateriaali on muistion liitteenä.

Liikenteen tietopalveluiden käyttäjäkeskeinen tuotteistus

Tieliikelaitoksen edustajat esittelivät hankkeen tilannekatsauksen. Työssä selvitetään liikenteen telemaattisten tietopalveluiden toteuttamisen edellytyksiä käyttäjäkeskeisen tuotteistuksen näkökulmasta. Selvitystyö koostuu kolmesta osaraportista, joissa jokaisessa analysoidaan liikenteen telemaattisten tietopalveluiden tuotteistusprosessin rakenteellisia haasteita ja esteitä seuraavista näkökulmista:

- käyttäjätarpeiden tutkiminen ja käyttäjälähtöinen suunnittelu
- tietoarkkitehtuuri
- ansaintalogiikat

Hankkeen ensimmäinen työryhmän kokous on pidetty ja sopimus LVM:n kanssa allekirjoitettu. Myös palaveri pelisäännöt -hankkeen kanssa on pidetty. Ansaintalogiikkaan liittyvät selvitykset ovat hyödynnettävissä myös pelisäännöt -hankkeessa.

Raportin ensimmäinen osa valmistuu 12.8 mennessä ja tuloksia esitellään seuraavassa FITS 1 -työryhmässä.

Hankkeen esitysmateriaali on muistion liitteenä.

ITS Finland

Pekka Leviäkangas esitteli ITS Finland -hankkeen tilannekatsauksen. Tällä hetkellä on menossa muiden maiden järjestöjen yleistarkastelu. Tarkempiin jatkotarkasteluihin valitaan 2-3 järjestöä. Kansainvälisen tarkastelun jälkeen siirrytään haastattelemaan kotimaisia toimijoita. Hanke etenee aikataulussa.

Todettiin, että selvityksessä tulisi tarkastella myös kotimaisia jo toimivia vastaavia järjestöjä. Lisäksi todettiin, että LVM:n rooli on toimia toimintaedellytyksien luojana. Liikennetelematiikan kehityksen seuraamiseen ja eteenpäin viemiseen tarvittaisiin joku toinen taho, joka voisi olla esim. nyt tarkastelussa oleva ITS Finland.

Kokouksessa jaettu materiaali on muistion liitteenä.

Tavaraliikenteen telematiikan järjestelmäarkkitehtuuri

Jukka Lähesmaa esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Edellinen vaihe oli tavaraliikenteen toimijoiden haastattelut. Haastattelujen tulosten (12 jatkohanke-ehdotusta) pohjalta järjestettiin 17.6 työpaja, jossa pohdittiin kuinka arkkitehtuuria tulisi jatkossa viedä eteenpäin. Työpajan tulosten perusteella jatkohankkeiksi muotoillut kokonaisuudet on esitetty liitteenä olevassa materiaalissa.

Keskusteluissa todettiin (Leviäkangas), että on valmistunut kansainvälinen rautatierahntiliikenteen prosessikuvaus, jota voitaisiin hyödyntää tässä työssä. Lisäksi Ranskassa on tehty FRAME:n pohjalta alustavia tavaraliikenteen telematiikan arkkitehtuurikuvauksia.

Hankkeen esitysmateriaali on muistion liitteenä.

DARC -esiselvitys

Juhani Bäckström esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Hankkeen aloituskokous on pidetty. Tällä hetkellä Viatek tekee Digitalle selvitystä erilaisista liikenteen telematiikan palveluista. Selvitys valmistuu 9.8 mennessä, minkä jälkeen tutkitaan mahdollisuuksia hyödyntää DARCia näissä palveluissa.

21.8 järjestetään työpaja yhdessä Heili -ohjelman DARC -hankkeen kanssa. Todettiin, että TPEG -projektissa tehtävä työ olisi otettava huomioon tässä hankkeessa.

HelpDesk

Pekka Leviäkangas esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Ensimmäinen työpaja (Heili -ohjelma) on pidetty 3.6. Työpajassa esille tulleista arkkitehtuurin kehittämisajatuksista laaditaan muistio.

Sovittiin, että Tieliikelaitos ehdottaa Leviäkankaalle päivämäärän työpajalle. Ehdotus Tampereen kaupungille järjestettävästä työpajasta todettiin hyväksi. Päätös työpajan järjestämisestä tehdään seuraavassa kokouksessa.

HelpDesk -työpajojen tilanne löytyy FITS -ohjelman www-sivuilta.
Liikennetietokirjasto Kalkati.net

Kalkatin määrittely on käytännössä valmis ja on LVM:ssä kommentoitavana ja hyväksyttävänä. Palvelun tekninen toteutus on alkanut ja hanke etenee aikataulussa. Sovellus valmistuu elokuun aikana ja asennus tuotantoympäristöön (kunhan käytettävissä) tapahtuu elokuun lopussa/syyskuun alussa.

4. Hanke-ehdotukset

Modulaarinen hajautettu ajonvälitysjärjestelmä, Semel Oy

Börje Nummelin Semel Oy:stä esitteli hanke-ehdotuksen. Hankkeen tavoitteena on määritellä ja toteuttaa avoin ohjelmistoarkkitehtuuri, jota eri taksi- tai kuljetusyhtiöt pystyvät käyttämään, joko omissa toimipisteissään tai etäkäytön avulla. Projekti toteuttaa ja pilotoi järjestelmäarkkitehtuurin sekä dokumentoi liittymät.

FITS -ohjelmaan ehdotetaan yhtä osaa hankkeesta. Tässä osassa laaditaan TelemArk -kuvauksen tasoinen, kansainvälisiin standardeihin perustuva käsitteellinen järjestelmäarkkitehtuuri taksi- ja kuljetusliikenteen ajonvälityksestä ja laskutusjärjestelmästä.

Keskusteluissa todettiin, että TelemArkin eteneminen käytäntöön on hyvä asia. Sovittiin, että LVM keskustelee sisäisesti hankkeesta ja tuo ehdotuksen seuraavaan FITS 1 hankealueen hankeryhmän kokoukseen. Lisäksi todettiin, että LVM:ltä on Mona -ohjelman puitteissa ilmestynyt raportti "Taksitoiminta ja mobiiliuden haasteet". Raportti löytyy osoitteesta www.mona-ohjelma.net.

Koko hankkeen projektisuunnitelma on muistion liitteenä.

Digiroadiin liittyvät palvelut, Tietoenator Oyj ja VTT

Matti Sevilä Tietoenatorista esitteli hanke-ehdotuksen, jossa laaditaan esiselvitys Digiroadiin liittyvistä lisäarvopalveluista. Esiselvityksen tavoitteena on:

- selvittää, mihin eri liikennetelematiikan toimintoihin liittyviä palveluja voidaan ja kannattaa toteuttaa Digiroadin yhteyteen
- priorisoida ko. palvelujen kehittämistarve
- tehdä toteutussuunnitelma Digiroadin yhteyteen kehitettävälle olennaisille palveluille
- tuottaa suositus Digiroadia hyödyntävistä tärkeimmistä palvelukokeiluista, joiden avulla voidaan konkreettisesti testata Digiroadin hyödynnettävyyttä ja kehittämistarpeita sekä palvelujen toimivuutta.

Palvelukokeilujen tavoitteena on:

- määritellä perusta Digiroad-palvelujen suunnittelulle ja toteutukselle
 - tuottaa käytännön kokemuksia Digiroad-palvelun perustamisesta
 - suunnitella ja testata valitun palvelun käyttöliittymää
-

Koko työn tavoitteena on varmistaa Digiroadin hyödynnettävyys ja houkuttelevuus. Tarkoitus on, että Digiroad otettaisiin heti valmistuttuaan käyttöön myös yksityisen sektorin palveluntarjoajien perusrekisteriksi, jonka päälle liikenteeseen liittyvien lisäarvopalveluja voidaan tuottaa tehokkaasti ja edullisesti. Muuten koko Digiroadiin ja siihen uhrattujen resurssien uskottavuus voi vaarantua.

Keskusteluissa todettiin seuraavaa:

- Lähtökohtana tulisi olla, että pilotti saadaan aikaiseksi. Palvelukokeiluja olisi hyvä tehdä ennen varsinaista Digiroadin käyttöönottoa.
- Pilotiksi valittavalla palvelulla tulisi olla markkinapotentiaalia.
- Erittäin tärkeää olisi tutkia rajapintaa Digiroadin ja tiedon jalostajien välillä.
- LVM pitää tärkeän Digiroadin hyödyntämismahdollisuuksien tutkimista.
- Hanke-ehdotus on käsitelty Digiroadin johtoryhmässä, missä sitä alustavasti puollettiin.

Sovittiin, että toimintasuunnitelmaan lisätään rajapinnan tutkimusnäkökulma. Lisäksi sovittiin, että Tietoenator ja VTT keskustelevat vielä Jan Juslenin kanssa hanke-ehdotuksesta ja uusista näkökulmista. Hanke-ehdotus käsitellään uudestaan seuraavassa FITS 1 -hankeryhmän kokouksessa.

Hankkeen projektisuunnitelma ja esittelykalvot ovat muistion liitteenä.

Autoliikenne ja IPV6, VTT

Matti Roine kertoi VTT:n uudesta hanke-ehdotuksesta. Ehdotuksen ajatuksena on tutkia mitä liikennetelematiikan sovellusmahdollisuuksia luo ajoneuvokohtainen IP -osoite. Sovittiin, että ehdotus käsitellään tarkemmin seuraavassa kokouksessa.

Rajaliikenteen GSM -palvelu

Matti Roine kertoi Mediatalo Aranea Ky:n tekemästä alustavasta hanke-ehdotuksesta, jossa olisi tarkoitus tutkia GSM:n hyödyntämistä rajaliikenteessä ilmoitettaessa vuoronumeroa. Asiasta tulisi järjestää tilaisuus/työpaja, jossa pohditaan eri osapuolien (tiepiiri, LVM, tulli jne.) kesken tarpeita ja hyödyntämismahdollisuuksia. Sovittiin, että asiaan palataan syksyllä.

5. Pro Telio

Pekka Leviäkangas kertoi Pro Telio -ohjelmasta, jonka tavoitteena on toteuttaa liikennesektorilla Pohjois-Pohjanmaan tietoyhteiskuntavision mukaisia tavoitteita. Tavoitteena on myös aktivoida alueen huipputeknologian toimijoita liikenteen ja logistiikan telematiikan sekä palveluiden kehittämiseen.

Todettiin, että ohjelman puitteissa on järjestetty palaveri, jossa oli edustus LVM:stä ja tiehallinnosta. Palaverissa todettiin, että ohjelma on osa kansallista liikennetelematiikan kehittämistä. Ohjelman toimintasuunnitelmaa sovitetaan

kansallisen vision mukaiseksi. Telio Pro -ohjelmasta tullaan tekemään ehdotus myös FITS -ohjelmaan.

Enemmän tietoa ohjelmasta löytyy osoitteesta www.telio-oulu.net.

6. Muut asiat

Liikenteen tietopalvelujen visioon tähtäävä esiselvitystyö on käynnistymässä. Työtä vievät eteenpäin LVM ja Tiehallinto. EU:ssa on valmistunut Atlantic -projektiin liittyen jotain tietopalveluista. Julkaisu on muistion liitteenä.

27.6 järjestetään Ten T ja ITS kokous, jossa aiheena on mm. arkkitehtuuriin, ITS -politiikkaan ja EFC:n liittyviä asioita.

Karenista järjestetään Viking -ohjelman puitteissa seminaari 23-25.9 Kööpenhaminassa.

7. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään 21.8.2002 klo 9.00. Tarkempi paikka ilmoitetaan myöhemmin. Käsiteltäviä asioita ovat mm. Kaltatin demoversio, Liikenteen tietopalveluiden käyttäjäkeskeinen tuotteistus 1. osaraportti, IPV6, Digiroadiin liittyvät palvelut, rajaliikenteen GSM -palvelu sekä päätös liittyen Semelin hanke-ehdotukseen. Puheenjohtaja päätti kokouksen.

JAKELU Osallistujat
FITS 1 hankeryhmä
FITS –koordinaattori

LIITTEET

1. Liikennetelematiikan pelisäännöt, esittelymateriaali
 2. Liikenteen tietopalveluiden käyttäjäkeskeinen tuotteistus, esittelymateriaali
 3. ITS Finland, esittelymateriaali
 4. Tavaraliikenteen telematiikan järjestelmäarkkitehtuuri, esittelymateriaali
 5. Modulaarinen hajautettu ajonvälitysjärjestelmä, projektisuunnitelma
 6. Digiroadiin liittyvät palvelut, esittelymateriaali ja projektisuunnitelma
 7. Atlantic -projekti
-